

**TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEUEFFECTRAPPORT
KLEIBERGING MEERS EN DE AANVULLING DAAROP**

11 JUNI 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING.....	2
2.1 Algemeen	2
3. TOELICHTING OP HET OORDEEL.....	3
3.1 Tussenvariant.....	3
3.2 Hergebruikmogelijkheden.....	4
3.3 Inspraak	5

1. INLEIDING

Exploitatiemaatschappij L'Ortye Stein B.V. heeft het voornemen een kleiber-
ging in te richten in Meers. Deze kleiber-
ging maakt onderdeel uit van het
Grensmaasproject. De inrichting van de kleiber-
ging is vanwege zijn omvang
m.e.r.-plichtig op grond van het Besluit m.e.r. bijlage C categorie 18.3. In het
kader van een proefproject wordt allereerst 480.000 m³ specie geborgen. Op
termijn is de omvang van de berging 4.000.000 m³.

Bij brief van 30 maart 2001¹ is de Commissie voor de milieueffectrapportage
(m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde
milieueffectrapport (MER). Het MER is van 3 tot 30 april 2001 ter inzage ge-
legd². Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de
m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt
verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Op grond van de Wet milieube-
heer⁴ toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER, zoals vastgesteld op 30 januari 2001;
- op eventuele onjuistheden;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER.

De Commissie heeft de inspraakreacties en adviezen⁵, die zij van het bevoegd
gezag heeft ontvangen, bij het opstellen van het advies mede in beschouwing
genomen.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen
zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na
welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve ver-
melding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekort-
komingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aan-
wezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit
over de vergunningen. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het
een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvul-
ling.

Bij dit project heeft de Commissie om aanvullende informatie gevraagd, die zij
nog binnen de toetsingstermijn heeft ontvangen en bij het oordeel in het advies
heeft verwerkt⁶.

Overige niet essentiële tekortkomingen heeft de Commissie in het toetsings-
advies opgenomen, voor zover ze konden worden verwerkt tot duidelijke aan-
bevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Com-
missie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuisthe-
den of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ artikel 7.26 lid 1, 7.23 lid 2 en 7.10.

⁵ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁶ De aanvulling heeft niet ter visie gelegen, zodat de Commissie eventuele inspraakreacties daarover niet
heeft kunnen verwerken. Zij adviseert de aanvulling met de ontwerp-beschikking te publiceren.

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING

2.1 Algemeen

Bij het opstellen van het advies voor richtlijnen constateerde de Commissie al dat het merendeel van de informatie die nodig is voor een MER ten behoeve van de besluitvorming over de kleiberging Meers aan de orde is geweest in het MER Grensmaas, of staat vermeld in de startnotitie die bij de start van de m.e.r. is gepresenteerd.

Op zes punten adviseerde de Commissie nog informatie toe te voegen. Op vier van de genoemde punten voldoet de informatie in het MER naar het oordeel van de Commissie aan de gestelde eisen. Dat betreft:

1. de verspreiding van zware metalen in anaërobe omstandigheden en gehanteerde de halfwaardetijd van PAK's
2. het risico op erosie en opstuwing van het grondwater
3. het evaluatieprogramma
4. de samenvatting.

Op twee andere punten vond de Commissie het MER niet toereikend. Dat leidde bij een punt tot een aanbeveling voor de besluitvorming (zie §3.1) en bij het andere punt tot een aanbeveling tot aanvulling (zie §3.2). Dat wordt hieronder verder toegelicht. Op 1 juni 2001 ontving de Commissie een aanvulling op het MER met het verzoek deze in de beoordeling van het MER te betrekken. Op grond van de aanvullende gegevens is de Commissie van oordeel dat **de essentiële informatie aanwezig** is om het milieubelang volwaardig te betrekken bij de vergunningverlening over het proefproject. Hoofdstuk 3 van het advies bevat naast een toelichting op het oordeel ook enkele aanbevelingen voor de verdere besluitvorming.

- De Commissie gaat ervan uit dat, wanneer een vergunning wordt verleend voor de uitvoering van het tweede deel van de berging, wordt nagegaan of het MER nog moet worden geactualiseerd⁷ en het geactualiseerde MER met de nieuwe vergunningaanvraag opnieuw aan haar wordt voorgelegd.

---

⁷ Bijvoorbeeld over de verkeersafwikkeling en de situatie bij het gehucht Weerterhof, zoals aangegeven in de reactie van de gemeente Stein.

3. TOELICHTING OP HET OORDEEL

3.1 Tussenvariant

In de richtlijnen is gevraagd een beschrijving te geven van een “*variant waarin gedifferentieerder wordt omgaan met materialen met een verschillende verontreinigingsgraad en waarbij het schoonste materiaal, voor zover het niet kan worden afgevoerd, bij voorkeur wordt geborgen in de deklaag en aan de kant van de berging waar de kwelstroom het grootst is, zolang en voor zover dat niet leidt tot te veel extra vervoersbewegingen*” (richtlijnen pagina 4).

In het MER staat op pagina 40 dat hiermee geen milieuwinst wordt geboekt en dat een dergelijk alternatief daarom verder niet wordt uitgewerkt. In de eerste plaats zou er bijvoorbeeld onvoldoende schone grond zijn voor een totale afdeklaag, terwijl de milieuwinst maar tijdelijk zou zijn vanwege de herverontreiniging. De Commissie acht deze redenering weinig overtuigend, omdat:

1. dan een gedeeltelijke schone afdeklaag kan worden aangelegd;
2. de herverontreiniging vaak minder ernstig is dan de oorspronkelijke verontreiniging;
3. de berging vrij ver van de rivier ligt in een gedeelte dat niet regelmatig zal overstromen;
4. tijdelijke milieuwinst ook milieuwinst is.

De Commissie heeft het niet uitwerken van het genoemde alternatief in het MER echter niet als een essentiële tekortkoming beschouwd, omdat het bevoegde gezag de hierboven gegeven informatie⁸ desgewenst in de vergunningverlening kan verwerken. De mogelijkheden voor het apart gebruiken van de meest schone fractie kunnen immers het best worden bepaald in de uitvoeringsfase, als volledig zicht is in de werkplanning. Daarom volstaat de Commissie met een aanbeveling voor de besluitvorming.

- Mede ook omdat het hier gaat om een proefproject met betekenis voor het beleid Actief Bodembeheer geeft de Commissie het bevoegde gezag in overweging om in de vergunningvoorschriften te regelen dat op gezette tijden tijdens de uitvoering met de initiatiefnemer wordt overlegd hoe op de beste manier met de schoonste partijen grond kan worden omgegaan en dat dit proces wordt gemonitord en geëvalueerd.

Gezien de onzekerheden met betrekking tot de verspreiding van verontreinigende stoffen (met name zware metalen) uit de kleiberging ondersteunt de Commissie van harte de conclusie uit het MER dat **monitoring** van de daadwerkelijk optredende verspreiding **essentieel** is.

---

⁸ Alsmede de opmerkingen van de gemeente Stein op dit punt.

3.2 Hergebruikmogelijkheden

In de richtlijnen is gevraagd om *“een betere onderbouwing van de stelling dat er geen mogelijkheden zijn voor hergebruik van een deel van het materiaal, al dan niet na zandscheiding. Als er reële mogelijkheden voor hergebruik zijn, dan is een vergelijking op zijn plaats tussen de (milieu)effecten en kosten/baten daarvan met die van het gebruik van het materiaal volgens de huidige plannen”* (richtlijnen pagina 4).

Schone weerdgrond

In paragraaf 2.5 van het MER wordt eerst ingegaan op de hergebruikmogelijkheden van de schoonste fractie zonder reiniging vooraf.

Op pagina 33 staat dat de (schone) grond niet kan worden gebruikt voor het opvullen van de Julianaplas. Bij Meers ligt echter nog een grindwinplas van eerdere winningen van de initiatiefnemer. Op de hoorzitting is de vraag naar voren gekomen of deze plas niet kan worden gedempt, omdat deze plas in het dorp niet in een behoefte voorziet.

- De Commissie adviseert bij de beantwoording van de inspraak op dit punt in te gaan.

Gebruik als afdeklaag wordt afgewezen op grond van de hierboven genoemde overwegingen, waarbij de Commissie al kanttekeningen plaatste.

Hergebruik buiten het rivierbed wordt op basis van een inventarisatie uit 1999 afgewezen omdat er in Limburg geen afzetmarkt is voor schone weerdgrond. De Commissie vindt het belangrijk om op te merken dat er dus niets gezegd wordt over de technische en milieuhygiënische (on)geschiktheid van het materiaal. Bovendien is er bijvoorbeeld in de komende tijd grond nodig voor kade aanleg in het kader van het Zandmaasproject. Dat leidt tot de volgende aanbeveling.

- De Commissie adviseert nu en over enkele jaren opnieuw⁹ na te gaan of er intussen wel een afzetmarkt voor grond is ontstaan op basis waarvan het gewenst is de plannen tussentijds bij te stellen.

Gereinigde zandfractie

In het MER (Bijlage 3 Grondstromenplan) wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de reinigbaarheid van de vrijkomende deklaag. De conclusie die daaruit wordt getrokken is, dat het materiaal zowel op grond van technische, als financiële criteria als reinigbaar moet worden beschouwd.

Er worden op pagina 34 twee redenen genoemd waarom verwerking door middel van fractiescheiding niet doelmatig is. De eerste is, dat er door de hogere concentraties een grotere flux aan verontreinigingen uit de te bergen slibfractie ontstaat. De Commissie is hiervan niet op voorhand overtuigd, omdat de samenstelling van de slibfractie ook verschilt. Door een hoger kleigehalte en hoger organisch stofgehalte ontstaat een betere binding van de verontreinigingen. Daarom is de opmerking dat een kleiner depot geen milieuwinst oplevert, aanvechtbaar. De tweede reden die wordt aangevoerd is, dat

---

⁹ ten minste voor de start van de volgende fase van dit project

de noodzaak van de aanleg van de dekgrondberging terug te voeren is op financiële aspecten: bij een kleinere berging kan minder grind worden gewonnen en gaat de opbrengst omlaag. Derhalve wordt fractiescheiding als ondoelmatig beoordeeld¹⁰. De Commissie wijst erop dat een financieel argument geen doorslaggevende rol mag spelen bij het beschouwen van alternatieven in een MER, in het bijzonder bij het meest milieuvriendelijke alternatief. Bovendien is de opmerking over de financiële aansturing van de afmeting van de kleiberging in strijd met wat daarover elders in het MER wordt gezegd¹¹, namelijk dat *de dekgrondbergingen zoveel mogelijk worden beperkt in omvang, en de grootte van de dekgrondberging wordt bepaald door de hoeveelheid vrijkomende dekgrond uit de rivierverruiming en weerdverlaging, en niet door de delfstoffenbehoefte*.

De Commissie was daarom van mening dat op dit punt niet werd voldaan aan de richtlijnen. Zij adviseerde om het MER aan te vullen met een betere onderbouwing van de stelling dat er geen mogelijkheden zijn voor hergebruik van een deel van het materiaal na zandscheiding. Dat houdt in dat moet worden aangetoond dat het materiaal niet geschikt zou zijn voor hergebruik, óf dat er geen vraag is naar het materiaal, óf dat hergebruik ongunstig is vanwege de (berekende) milieueffecten van een dergelijke optie ten opzichte van de voorgenomen activiteit.

De aanvulling van 1 juni 2001 gaat in op de gevolgen van zandscheiding voor verspreiding van verontreinigende stoffen uit de kleiberging. Als extra argument tegen zandscheiding wordt aangevoerd, dat de dan resulterende slibfractie niet rechtstreeks in de kleiberging kan worden gestort, maar vanwege de slechte consolidatie-eigenschappen moet worden gemengd met zand. In de aanvulling wordt verder toegelicht, dat de zandfractie na zandscheiding weliswaar qua korrelverdeling voldoet aan de civieltechnische eisen die aan metselzand worden gesteld, maar dat dit twijfelachtig is ten aanzien van andere eisen (bijv. Proctor test en humusgehalte). Tevens wordt aangegeven, dat de kosten van zandscheiding niet opwegen tegen de opbrengst van het zand, zelfs niet als dat metselzand zou zijn. De Commissie constateert, dat economische motieven de doorslag hebben gegeven in de keuze om af te zien van zandscheiding en dat hierdoor geen bijdrage wordt geleverd aan de landelijke doelstelling om te komen tot een groter aandeel van verwerking in de bestemmingsopties voor verontreinigde baggerspecie. De Commissie is echter van mening, dat de gebruikte argumenten om tot deze keuze te komen voldoende duidelijk in de aanvulling zijn beschreven.

3.3 Inspraak

Bij de ter visie legging van het MER zijn vier inspraakreacties ingediend. Verder is een hoorzitting gehouden. Het is de taak van het bevoegde gezag op de daarin gemaakte opmerkingen te antwoorden of te reageren en waar nodig voorschriften in de ontwerpbeschikking op te nemen.

---

¹⁰ Vervolgens wordt er op pag. 35 (laatste zin van 2.5) gezegd dat er geen kleinere dekgrondberging mogelijk is, omdat bewerking (fractiescheiding) ondoelmatig is. De Commissie beschouwt dat als een cirkelredenering.

¹¹ op pag. 31 (laatste 2 regels) en 32 (eerste 2 regels)

Naar aanleiding van de hoorzitting merkt de Commissie op dat zij van mening is dat de afvoer van het materiaal - m.e.r.-technisch¹² gesproken - ook onderdeel uitmaakt van de voorgenomen activiteit dus dat moet worden ingegaan op de vraag tijdens de hoorzitting of de draagkracht van de brug waarlangs het materiaal wordt afgevoerd voldoende is.

---

¹² Zie artikel 7.35 eerste lid van de Wm.